

VLAAMSE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE

DE RAAD

ZITTING 2019-2020

2 JUNI 2020

VRAGEN OM UITLEG EN VRAAG

Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin van dinsdag 2 juni 2020

INTEGRAAL VERSLAG

Hebben aan de werkzaamheden deelgenomen:

Vaste leden: mevrouw Carla Dejonghe, voorzitter, de heer Juan Benjumea Moreno, mevrouw Els Rochette, mevrouw Cieltje Van Achter

Plaatsvervanger: mevrouw Hilde Sabbe

Ander lid: mevrouw Bianca Debaets

Verontschuldigd: de heer Dominiek Lootens-Stael

INHOUD

1. Vragen om uitleg (R.v.O., art. 59)

- Vraag om uitleg van mevrouw Els Rochette aan mevrouw Elke Van den Brandt, collegevoorzitter bevoegd voor Begroting, Welzijn, Gezondheid, Gezin en Stedelijk beleid, met betrekking tot de voedselbedeling
- Vraag om uitleg van mevrouw Hilde Sabbe aan mevrouw Elke Van den Brandt, collegevoorzitter bevoegd voor Begroting, Welzijn, Gezondheid, Gezin en Stedelijk beleid, betreffende de herstart van de dienstencentra

2. Vraag (R.v.O., art. 58)

- Vraag van mevrouw Bianca Debaets aan mevrouw Elke Van den Brandt, collegevoorzitter bevoegd voor Begroting, Welzijn, Gezondheid, Gezin en Stedelijk beleid, betreffende de mogelijkheid om borstvoeding te kunnen geven in Brusselse horecazaken

1. Vragen om uitleg (R.v.O., art. 59)

Vraag om uitleg van mevrouw Els Rochette aan mevrouw Elke Van den Brandt, collegevoorzitter bevoegd voor Begroting, Welzijn, Gezondheid, Gezin en Stedelijk beleid, met betrekking tot de voedselbedeling

Mevrouw Els Rochette (one.brussels-sp.a): We zagen de voorbije weken schrijnende beelden van lange rijen wachtenden aan de voedselbedeling. Duizenden families in Brussel zijn aangewezen op voedselpakketten om te overleven, om hun kinderen eten te geven. Want naast de gewoonlijke klanten bij de voedselhulp zijn er als gevolg van de coronacrisis nu ook andere burgers die niet meer kunnen gaan werken en niet meer alleen in hun levensonderhoud kunnen voorzien. In deze rijen staan mensen die afhankelijk waren van de informele economie en op de zwarte markt werkten, studenten die een baan nodig hadden om hun huur te betalen, zelfstandigen, tijdelijke werknemers, gepensioneerden, kunstenaars, tijdelijk werklozen of eenoudergezinnen waarvan het loon ontoereikend is om van te leven. De lijst is lang zoals iedereen wel weet.

Veel organisaties, waaronder Pigment, Buurtwinkel, Cultureghem, hebben hun werking afgestemd op het gratis verdelen van voedselpakketten en maaltijden. Daarnaast zijn ook zeer veel vrijwilligersgroepen actief die maaltijden bereiden en bedelen, onder andere aan daklozen.

Het is alle hens aan dek en veel organisaties en vrijwilligersgroepen verenigen zich (soms via facebookgroepen) om alles te coördineren.

Ik denk dat het heel belangrijk is om de voedselbedeling goed te coördineren vanop gewestniveau. Hierover stelde ik ook reeds vragen aan uw collega in de gewestregering, Brussels minister Alain Maron. Maar specifiek wat de VGC betreft, heb ik ook enkele vragen. Want hoe beter de verschillende niveaus op elkaar afgestemd zijn hoe beter, zodat we alle mensen en organisaties zo efficiënt mogelijk kunnen helpen.

Hoeveel organisaties binnen het VGC-netwerk verzorgen voedselbedeling?

Welke organisaties deden dit reeds voor de COVID-19 crisis? En welke organisaties pasten hun werking aan naar aanleiding van de nieuwe noden die naar boven kwamen?

Hoe worden de vrijwilligersgroepen bereikt die voedselbedeling doen zonder tussenkomst van een professionele organisatie?

De voedselbedeling in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest word gecoördineerd door het project Dream van het OCMW Brussel en de FDSS. Op welke manier wordt het Nederlandstalig netwerk van organisaties hierdoor bereikt?

Hoe gebeurt de samenwerking tussen de GGC en de VGC op het vlak van voedselbedeling?

Veel organisaties geven extra middelen uit om voedselpakketten te kunnen samenstellen. Komt de VGC hierin tegemoet met extra subsidies vanuit de dotatie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, met name het noodfonds COVID-19?

Mevrouw Cieltje Van Achter (N-VA): Ik wil me heel kort aansluiten. Ik denk dat het heel interessant is om te kijken hoe de coördinatie op het terrein gebeurt. Er zijn heel wat spelers in

het Brussels Hoofdstedelijk Gewest: de gemeenten, de GGC, de Gemeenschappen... Ik vroeg me af hoe de lappendeken in deze problematiek zich situeert op het terrein. Hoe gebeurt de coördinatie? Is er een goede coördinatie tussen OCMW's en de VGC?

Bestaat er een wetenschappelijke studie of opvolging van de nota 'voedselbedeling' in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest? Wordt de voedselbedeling wetenschappelijk opgevolgd binnen op dat niveau of binnen Brussels Studies?

Collegevoorzitter Elke Van den Brandt: We hebben het er de voorbije keren in de Raad ook al over gehad. De COVID-19 crisis en de lockdown hebben een grote sociale impact. Heel wat Brusselaars, waaronder ook veel gezinnen, zijn door het wegvallen van hun inkomen aangewezen op voedselhulp. Naar schatting 55.000 tot 80.000 Brusselaars zijn niet langer in staat de eindjes aan elkaar te knopen. De vraag naar en de nood aan voedselhulp is dus sterk toegenomen.

Door COVID-19 moesten voedselbanken hun werking noodgedwongen op een lager pitje zetten of sluiten. De vaste leveranciers zoals grootwarenhuizen en restaurants hebben door hamstergedrag minder of helemaal geen overschotten. Ook vrijwilligers vallen uit. Dit toont aan hoe kwetsbaar de toegang tot (gezonde) voeding is voor vele mensen.

Zoals mevrouw Els Rochette ook aangeeft, behoort het aanbieden van humanitaire noodhulp en bijstand aan personen tot de bevoegdheden van de GGC en de OCMW's. Dat betekent niet dat de VGC niets doet. Brussels minister Alain Maron heeft van zodra de eerste noden zich aandienen, een taskforce sociale noodhulp en een werkgroep voedselhulp opgestart. In deze werkgroep zijn de verschillende overheden (Brussels Hoofdstedelijk Gewest, de 3 Gemeenschapscommissies, OCMW's) en het werkveld vertegenwoordigd. Het is in die werkgroepen dat het GGC-beleid wordt voorbereid en geadviseerd. Op basis van de input van die werkgroepen worden middelen toegekend.

Verschillende organisaties uit het VGC-netwerk reageerden zeer alert op de snel gestegen nood aan voedselhulp.

Het grootste initiatief is dat van Samenlevingsopbouw in samenwerking met Cultureghem. Ze slagen er in om met een relatief beperkt aantal middelen een groot bereik te hebben van om en bij de 1.300 personen. Voor iets meer dan 0,5 euro per persoon per dag, brengen ze gezonde voeding tot bij Brusselaars in nood.

Samenlevingsopbouw/Cultureghem maakt standaardpakketten per gezin en levert in grote hoeveelheden binnen de eigen deelwerkingen en aan heel wat organisaties.

Het gaat om verdelingen in kraakpanden en tijdelijke bezettingen, armoedevereniging Pigment, D'Broej-werking in Peterbos, Sankaa vzw, tientallen gezinnen via Tonuso en Kind & Gezin, straathoekwerk Diogènes, WAQ, Medikuregem, Wiels/SupervliegSupermouche, OCMW Elsene/Anderlecht, Kenniscentrum WWZ, het Buurtpensioen, LDC Cosmos, LDC het Anker, LDC De Kaai, Plateforme citoyenne de soutien aux réfugiés, Samaritains, Hobo, Globe Aroma, Beursschouwburg...

Het grote voordeel is dat deze verschillende diensten en werkingen erg dicht staan bij hun doelgroep, en daardoor kunnen zorgen dat de pakketten daadwerkelijk terechtkomen bij wie er

nood aan heeft. In totaal leveren zij voedselpakketten voor meer dan 1.300 Brusselaars per week.

De fietskoeriers van Collectmet Deliveries zorgen daarnaast voor de bedeling van een 100-tal pakketten aan gezinnen die worden doorverwezen door hulpverleners en andere organisaties. Dit project werd gesteund door:

- de Vlaamse Regering, die op 4 mei 2020 steunde met de aankoop van twee elektrische cargofietsen;
- het initiatief kan rekenen op operationele ondersteuning door de VGC. De VGC stelt een camionette met chauffeur ter beschikking voor de ophaling van voeding van de federale voedselbanken die in de pakketten wordt verwerkt;
- inmiddels is deze vraag al toegenomen tot ongeveer 1.500 mensen.

Cosmos vzw heeft in de periode april-mei 1.500 extra maaltijden bereid met haar keukenploeg.

4 dagen per week werden 100 maaltijden verdeeld. Jeugdhuis Alhambra verdeelde gratis maaltijden voor 50 personen in de sociale woonblokken van Kuregem. vzw Micasting (“Cooking with Abou”) verdeelde maaltijden aan daklozen in en rond het Zuidstation.

Vanaf 10 mei 2020 waren er meer organisaties actief en kon Cosmos haar hulp afbouwen.

In de laatste week kwamen jongeren van Alhambra en jongeren van het straathoekwerk van JES mee koken met de keukenmedewerkers van Cosmos. Dit initiatief hielp Cosmos om werk te garanderen voor hun keukenmedewerkers zodat de meesten konden blijven werken en niet op technische werkloosheid werden gezet.

Hobo en CAW Brussel zorgen voor soep, brood, fruit, koffie, thee, water. Ze voorzien ook een 25 à 30 maaltijden voor dakloze mensen per dag om 12u30.

Chez Nous zorgt dagelijks voor ontbijt en koffie voor een 50-tal personen.

De verenigingen waar armen het woord nemen - Buurthuis Bonnevie - Pigment - De Buurtwinkel - zorgden voor voedselpakketten die werden bedield aan huis.

De zelforganisatie Ardaps in Neder-Over-Heembeek zorgde 6 dagen per week voor verse voeding voor gezinnen in armoede, daklozen en woonwagenbewoners. Wekelijks zorgen zij voor een bijkomende bedeling van producten die lang bewaard kunnen worden. Ook Dar El Ward zorgde voor voedselbedeling aan kwetsbare gezinnen

De meeste lokale dienstencentra zorgden voor maaltijdbedelingen aan huis voor senioren, tegen betaling.

Daarnaast zijn er nog vele initiatieven van gemeenten, OCMW's, voedselbanken, sociale kruideniers, burgerinitiatieven en vrijwilligersinitiatieven die niet meteen een link hebben met het VGC-netwerk. Voor sommige organisaties is voedselbedeling een nieuw gegeven, voor andere organisaties betekende het vooral een uitbreiding of aanpassing van de bestaande werking.

Zo startte Cultureghem reeds jaren geleden de werking “Collectmet” op rond de verdeling van voedseloverschotten van de markt aan de Abbatoir en werkten ze reeds rond gezonde voeding in de buurt.

Samenlevingsopbouw werkte binnen deelwerking Pigment al op heel bescheiden schaal rond gezonde voeding en voedselhulp.

Ook de lokale dienstencentra hebben reeds een lange traditie rond maaltijden voor ouderen.

Ook het initiatief van Ardaps is niet nieuw.

Sommige vrijwilligersgroepen werken zelfsturend, andere zoeken samenwerking met grotere structuren, zoals bv. Cultureghem en Samenlevingsopbouw. Vanuit de etnisch-culturele federaties die actief zijn binnen het VGC-netwerk worden de initiatieven van hun lidverenigingen rond voedselbedeling gecoördineerd en ondersteund.

De samenwerking tussen de GGC en de VGC op het vlak van voedselbedeling gebeurt vooral in de schoot van de Taskforce sociale noodhulp, waarin zowel de VGC als het CAW Brussel en Samenlevingsopbouw Brussel actief betrokken zijn.

Op Brussels niveau kreeg de Federatie van de Bicommunautaire Maatschappelijke Diensten, het FDSS, van Brussels minister Alain Maron een coördinatierol toebedeeld op vlak van voedselhulp. Deze federatie had ook voor de COVID-19 crisis reeds een performant netwerk van voedselhulpinitiatieven. Ze beschikten ook al over een overlegstructuur. We hebben ervoor gezorgd dat Samenlevingsopbouw Brussel en Cultureghem aansluiting konden vinden bij dit netwerk.

De Brusselse Hoofdstedelijke Regering heeft op voorstel van de Brussels minister van Welzijn en Gezondheid Alain Maron en minister-president Rudi Vervoort 480.000 euro uitgetrokken voor de ondersteuning van de voedselhulpsector om zo:

- de coördinatie van de voedselhulp van de Federatie van de Bicommunautaire Maatschappelijke Diensten te versterken;
- het Dreamproject van het OCMW van de Stad Brussel te steunen in haar operationele werking;
- concrete projecten op het terrein te ontwikkelen in samenwerking met de diensten van de voedselhulpsector, de gemeenten en de OCMW's.

De VGC dient de COVID-19 middelen in te zetten binnen haar gemeenschapsbevoegdheden. En dat zullen we ook doen, in nauwe samenspraak met onze werkveldpartners, ook met de armoedeverenigingen, Samenlevingsopbouw Brussel en CAW Brussel.

Voor wat betreft uw vraag naar de tussenkomst voor voedselhulpinitiatieven in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, verwijs ik u graag door naar Brussels minister Alain Maron die deze kwestie zeer ter harte neemt.

Er wordt een vrij grondig verkend onderzoek gedaan door de FDSS. Ze brengen in opdracht van Brussels minister Alain Maron de noden en het aanbod grondiger in kaart. Het doel van de GGC is oplossingen op korte termijn in deze crisis zoeken, maar ook om duurzame strategieën op langere termijn te ontwikkelen. Het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn is een belangrijke partner inzake het GGC-beleid. De VGC heeft ook de reeds gekende partners.

Mevrouw Els Rochette (one.brussels-sp.a): Dank u voor het uitgebreid antwoord. Het is indrukwekkend om de lijst van Nederlandstalige organisaties te horen die ervoor zorgen dat alle mensen in Brussel tenminste voedsel hebben.

Het is goed dat er een werkgroep is rond voedselhulp. Deze werkgroep is gestart binnen de GGC. Het is mij niet helemaal duidelijk of de VGC daarin vertegenwoordigd is. Dat lijkt mij nochtans nuttig.

Ik hoor ook dat de VGC bereid is om steun toe te kennen aan organisaties, maar dat er wordt gewacht op de vraag. Ik weet niet of ik dit goed heb begrepen. Het is niet zo dat er proactief aan organisaties wordt gezegd dat er een fonds is dat speciaal is voor COVID-19. Hoe verloopt het precies?

Het is bemoedigend te zien dat iedereen de handen in mekaar slaat. Het is nu kijken hoe snel mogelijk mensen van die hulp af geraken. Het is schrijnend dat 80.000 Brusselaars aangewezen zijn op gratis voedselpakketten. Er zit dus toch structureel echt iets fout. Het is belangrijk dat er wordt gezocht naar structurele oplossingen hiervoor.

Collegevoorzitter Elke Van den Brandt: In de VGC is het inderdaad niet zo dat er wordt gewacht op vragen. Het is niet de bedoeling het geld op de spaarrekening te zetten, integendeel. Er wordt wel samengewerkt met de sector en een projectoproep is zinnig als men weet dat het de juiste manier is om op de vragen te antwoorden. Alles wordt momenteel samen met de partners op het terrein bekeken om te zorgen dat de noden effectief worden aangepakt.

Een concrete nood zoals bv. de hygiënepakketten werd ondersteund. De VGC probeert op alles wat er nu is positief te reageren, maar intussen wordt er samen met de sector bekeken hoe de komende stappen kunnen worden gezet. Er is een budgetlijn, die niet eindeloos is, maar er kunnen wel een aantal noden mee worden opgevangen.

De GGC moet een rol blijven spelen inzake de coördinatie van de voedselpakketten.

De VGC blijft verder inzetten op psychosociaal welzijn en buurtzorg. Dit werd vorige week in de plenaire vergadering toegelicht.

- Het incident is gesloten.

***

Vraag om uitleg van mevrouw Hilde Sabbe aan mevrouw Elke Van den Brandt, collegevoorzitter bevoegd voor Begroting, Welzijn, Gezondheid, Gezin en Stedelijk beleid, betreffende de herstart van de dienstencentra

Mevrouw Hilde Sabbe (one.brussels-sp.a): Mijn vraag betreft de herstart van de dienstencentra.

Eenzaamheid is een van de grote problemen tijdens deze coronacrisis die veel mensen treft. Niet alleen de contacten met familie vallen weg, maar ook veel dienstverlening is gestopt. Mensen konden geen beroep meer doen op activiteiten, die vaak cruciaal waren in het dagelijks leven van mensen.

In dat opzicht is het zeer goed nieuws dat de lokale dienstencentra vanaf deze week hun activiteiten kunnen hervatten. Uiteraard zijn daar beperkingen aan verbonden: het moet gaan om een op een activiteiten en er werden een reeks richtlijnen opgesteld waaronder het dragen van beschermingsmateriaal waar aangewezen.

Welke activiteiten zijn de Brusselse lokale dienstencentra sinds hun sluiting begin maart blijven uitvoeren en op welke manier?

Hoeveel van de Brusselse lokale dienstencentra openen deze week opnieuw hun deuren? Welke activiteiten zullen ze prioritair organiseren?

De Taskforce Zorg stelde een reeks richtlijnen op. Lukt het de Brusselse lokale dienstencentra om zich daarnaar te organiseren?

Ook voor psychosociale ondersteuning kunnen ouderen opnieuw naar een lokaal dienstencentrum gaan. Deze coronacrisis zorgt voor veel stress bij ouderen. Op welke wijze proberen de lokale dienstencentra de ouderen in hun netwerk ook psychosociaal bij te staan? Welke andere initiatieven nam de VGC om ouderen psychosociaal te ondersteunen?

Hebben de lokale dienstencentra nood aan extra ondersteuning voor hun werking in deze uitzonderlijke tijden? Voorziet de VGC extra ondersteuning, bv. vanuit de bijkomende coronadotatie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest?

Mevrouw Cieltje Van Achter (N-VA): Ik denk dat er hele goede vragen zijn gesteld. In de Gemengde Commissie of in de plenaire vergadering werd ook al gesproken over hoe de lokale dienstencentra aan het werk zijn gebleven of hun werking hebben aangepast.

In Neder-over-Heembeek werd veel gedaan om de mensen, die normaal bij hen komen, te bereiken, via maaltijden, het naaien van mondmaskers, enz...

Ik denk dat de lokale dienstencentra redelijk snel in gang zijn geschoten om hun werking aan te passen. Ik vraag me af hoe ze het financieel doen. Er zijn kosten die ze nu niet maken, maar er zijn andere kosten die er nu wel zijn. Hoe kan de financiering van dit alles gebeuren? Hoeveel ruimtemarge hebben de dienstencentra om hun werking aan te passen?

De heer Juan Benjumea Moreno (Groen): Ik denk dat we allemaal vol verwondering kijken naar wat de dienstencentra de laatste maanden hebben gerealiseerd.

Cosmos heeft haar keuken laten draaien en zelfs uitgebreid.

Nu de relance van de economie is begonnen, moeten we nadenken over de relance van de samenleving. Voor veel ouderen zijn de dienstencentra belangrijk. Je hoort nu wel dat ze vaak heel veel willen doen, maar niet goed weten waar te beginnen. Vaak ontbreken ook de middelen. Ik heb begrepen uit de bespreking in de Raad dat een deel van de middelen die bijkomen uit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest prioritair zullen worden aangewend voor de initiatieven wat betreft de geestelijke gezondheid, het opvangen van de afstandsmaatregelen die geleid hebben tot eenzaamheid, stress, enz... en voor de buurtzorg.

Het lijkt me uitstekend als dat prioritair ook naar de dienstencentra gaat. Het is een pleidooi om de dienstencentra extra hard te ondersteunen want ze gaan het echt nodig hebben. Ze gaan het

geld zeer goed kunnen gebruiken. Ze kunnen met minder middelen misschien meer doen omdat ze al een uitgebreid netwerk hebben.

Is de collegevoorzitter al in gesprek met de bevoegde minister in de Vlaamse Regering over extra middelen vanuit Vlaanderen voor de dienstencentra omdat ze voor een deel door de Vlaamse decreten worden gereguleerd? Ze krijgen subsidies vanuit Vlaanderen.

De VGC is een wendbare, maar kleine overheid die vaak steunt, maar de hoofdmot van investeringen in de Vlaamse welzijnssector in Brussel komt vanuit Vlaanderen. Werd er al een pleidooi gehouden bij de Vlaamse ministers Wouter Beke en Benjamin Dalle zodat zij de dienstencentra in Brussel en ook andere instellingen zullen versterken?

Collegevoorzitter Elke Van den Brandt: De Vlaamse Regering besliste op donderdag 12 maart 2020 om de lokale dienstencentra te sluiten. Bij de start van de lockdown hebben de lokale dienstencentra zich op snel tempo gereorganiseerd om de Brusselse ouderen zo goed mogelijk te ondersteunen in hun dagelijks leven en om vereenzaming zoveel mogelijk tegen te gaan.

Zoals u terecht aangeeft, is de nood aan zorg voor ouderen groot. De eenzaamheid en het psychosociaal welzijn van geïsoleerde ouderen is een gedeelde bezorgdheid waarop de lokale dienstencentra inzetten. Verschillende dienstencentra signaleerden dat hoe langer de crisis duurt, hoe meer vragen naar ondersteuning (maaltijden, poetsdienst, boodschappen...) ze krijgen en hoe sterker zij de nood bij senioren aan een goede babbel ervaren.

Sinds 25 mei 2020 zijn de lokale dienstencentra in “doorstartfase 1”, waardoor er een versoepeling is voor individuele dienstverlening in de lokalen van het dienstencentrum. De herstart van de lokale dienstencentra wordt aangestuurd door de Taskforce van het Vlaams Agentschap Zorg & Gezondheid. De richtlijnen werden opgesteld in overleg met de sector. De VVSG stelde een werkgroep samen met de sector. De VGC-Administratie vertegenwoordigt hier de Brusselse dienstencentra.

Het uitvoeren van de richtlijnen en het schakelen in de dienstverlening, in combinatie met onzekerheid en telewerk vraagt van de dienstencentra heel wat inspanningen en flexibiliteit. Onze lokale dienstencentra doen echter wat ze kunnen om stapsgewijs hun aanbod door te starten.

De sluiting die op 12 maart 2020 werd afgekondigd, betekende concreet dat de deuren van de dienstencentra dicht moesten blijven voor bezoekers en de dienstencentra geen activiteiten mochten organiseren. Toch bleven de dienstencentra actief.

Er werd zeer sterk ingezet op communicatie en contactmomenten om de band met de ouderen te onderhouden, ondersteuningsnoden te detecteren én de werking en het aanbod van de dienstencentra bekend te maken bij ouderen en mantelzorgers die nog niet werden bereikt. Een belangrijk doel van de contactmomenten was om tijd te maken om te luisteren en contacten en dagritme te creëren en te stimuleren.

De lokale dienstencentra gingen hier zeer creatief te werk om ouderen op heel veel verschillende manieren te blijven bereiken.

De dienstencentra organiseerden telefonische permanentie en/of regelmatige belrondes door de medewerkers of belcirkels waarbij de vrijwilligers en de ouderen mekaar ook gingen opbellen.

Sommige dienstencentra gebruiken checklists en richtlijnen om het psychosociaal welzijn van gebruikers te bevragen. De dienstencentra verwijzen waar nodig door naar andere diensten, zoals de dienst Elder van het Centrum voor Geestelijke Gezondheidszorg Brussel (CGGZ Brussel), het CAW Brussel, lokale partners in de buurt en meer gespecialiseerde diensten, zoals een psycholoog, CGGZ Brussel, teleonthaal en de zelfmoordlijn.

Verschillende dienstencentra zorgden voor een extra editie van hun maandblad, en voegden een persoonlijk bericht toe.

De lokale dienstencentra in super diverse wijken zorgden voor een (meertalige) affichecampagne in de wijk om hun aanbod zichtbaar te maken en meer mensen met ondersteuningsnoden te bereiken. Er was een verdeling van gratis soep aan de deur, verdelen van allerlei attenties via de maaltijden aan huis (brieven en tekeningen van Brussels helps-vrijwilligers, paaseitje, kaarsje...). Er werden fotopostkaartjes op maat gestuurd, Brievenproject tussen senioren en scholieren i.s.m. de Brede School.

Heel wat dienstencentra startten met of intensifieerden het verdelen van maaltijden aan huis (in plaats van bediening ter plaatse).

De dienstencentra die niet uitgerust zijn om zelf maaltijden te maken en te bedelen, deden beroep op het aanbod van dienstencentra met maaltijddienst of gingen op zoek naar lokale alternatieven.

Heel wat dienstencentra startten met of intensifieerden hun boodschappendienst.

De dienstencentra met aanvullende thuishulp (bv. poetshulp) hebben die in de mate van het mogelijke verdergezet.

De dienstencentra verdeelden stoffen mondkmaskers die gemaakt werden via Brussels helps en de gemeenschapscentra.

Verschillende dienstencentra hebben de senioren ook actief betrokken bij de productie van mondkmaskers. Op die manier gaven ze de ouderen een sociaal gewaardeerde rol. Dit creëert op een actieve manier verbinding met de bredere samenleving.

Sinds 25 mei 2020 zijn de lokale dienstencentra dus in “opstartfase 1”. De Vlaamse Regering besliste dat de dienstencentra bovenop de individuele dienstverlening op afstand opnieuw de deuren mogen openen voor individuele activiteiten in de eigen lokalen en dat op afspraak.

De lokale dienstencentra mogen hun werking opnieuw opstarten mits inachtneming van een reeks voorzorgsmaatregelen (ruimten organiseren in functie van afstandsregels, handhygiëne, beschermkledij, onderhoud van ‘high touch’ punten zoals leuning en sanitair...). Elk lokaal dienstencentrum moet zelf afwegen aan welk tempo het welke diensten veilig en verantwoord kan doorstarten.

De individuele dienstverlening en de contactrondes worden verdergezet zoals tijdens de sluiting. De dienstencentra hervatten andere individuele dienstverlening in de eigen lokalen:

pedicure, hulp bij administratie, kapper, sociaal infopunt of zorgregisseur op afspraak, afhalen van maaltijden in plaats van (enkel) levering aan huis, ICT-hulp.

Vanuit hun bezorgdheid over het isolement en het psychosociaal welzijn van heel wat gebruikers, zetten de dienstencentra ook verder in op initiatieven die het isolement doorbreken, die gebruikers verantwoord laten buitenkomen en/of (mee) structuur in de dag brengen, zoals: bezoek en een babbel op de stoep, persoonlijk gesprek met een medewerker in het dienstencentrum, individuele activiteiten met een LDC-medewerker of met een andere oudere: een wandeling of een creatief atelier.

We kijken samen met de dienstencentra uit naar volgende doorstartfases die zullen worden beslist door de Vlaamse Regering.

Het aanbieden van maaltijden in de eigen lokalen zal afhangen van versoepelingen voor de horecasector. Wij verwachten hier deze week meer duidelijkheid over.

Wat groepsactiviteiten betreft, zullen de dienstencentra in een volgende fase (timing niet gekend) waarschijnlijk kunnen starten met sterk controleerbare groepsactiviteiten, d.w.z. op afspraak of reservatie, in kleine groep (bv. gespreksgroep, creatieve cursus) of in openlucht (bv. sportles in open lucht, wandelen).

De lokale dienstencentra werden van bij het begin van de coronacrisis intensiever opgevolgd door de VGC. De VGC speelt hier kort op de bal en ondersteunt de lokale dienstencentra waar nodig en waar mogelijk.

De VGC houdt de vinger aan de pols en zorgt voor uitwisseling en samenwerking tussen de lokale dienstencentra via videoconferenties en we zorgen voor beleids- en ondersteuningsinfo per e-mail.

De lokale dienstencentra werden door de VGC reeds bevoorrad met chirurgische en stoffen mondmaskers voor hun medewerkers, alcoholgel voor de handen en ontsmettingsmiddel voor oppervlakken. Elke vraag naar ondersteuning wordt door de VGC onderzocht.

Qua financiële ondersteuning vanuit de COVID-19 middelen onderzoeken we momenteel de concrete noden. Omdat de meeste overheden subsidies volledig doorbetalen en lokale dienstencentra in het algemeen minder kosten maakten, is een veralgemeende financiële tussenkomst voor de lokale dienstencentra wellicht niet noodzakelijk. De VGC hoopt in de toekomst met de dienstencentra in te zetten op versterkte buurtzorg om de impact van de coronacrisis op te vangen.

Voorlopig zijn er verschuivingen van financiële middelen binnen de bestaande budgetten. Er zijn activiteiten weggevallen waardoor er marge vrijkomt om andere zaken te financieren. De VGC heeft de uitgaven voor mondmaskers en alcoholgels opgenomen vanuit het werkingsbudget dat de VGC krijgt. Als er een meerkost is, zal dit met de middelen van het COVID-19 fonds worden gefinancierd.

Verschillende lokale dienstencentra zijn heel gebrand om terug op te starten. Ze willen er zijn voor de ouderen. De creativiteit en de goesting van de centrumleiders om erin te vliegen is heel groot. We moeten ze zelfs wat temperen.

Voor zover we weten, worden er geen extra middelen vanuit Vlaanderen voorzien. Wel zijn er inspanningen geleverd omtrent het beschermingsmateriaal.

Vanuit de VGC werden middelen ingeschreven voor de bijkomende ondersteuning van lokale dienstencentra in functie van buurtzorg.

- Het incident is gesloten.

***

2. Vraag (R.v.O., art. 58)

Vraag van mevrouw Bianca Debaets aan mevrouw Elke Van den Brandt, collegevoorzitter bevoegd voor Begroting, Welzijn, Gezondheid, Gezin en Stedelijk beleid, betreffende de mogelijkheid om borstvoeding te kunnen geven in Brusselse horecazaken

Mevrouw Bianca Debaets (CD&V): Tijdens de vorige legislatuur had het College met genoeg een initiatief genomen om horecazaken te ondersteunen waarbij ze konden aangeven dat moeders er borstvoeding mochten/konden geven. Uit eerder onderzoek was immers gebleken dat slechts 1 op de 2 moeders borstvoeding durft geven op openbare plaatsen. Vaak omdat ze worden aangestaard, aangesproken en uit getuigenissen bleek zelfs dat moeders werden gevraagd geen borstvoeding te geven.

De 60 horecazaken die deelnamen, kregen een sticker met het opschrift '#breastfriends', waarmee men ook aangeeft dat er een borstvoedingskussen en verversingstafel beschikbaar zijn.

Op de website *breastfriends.brussels* blijkt echter dat de lijst aan borstvoedingsvriendelijke plekken nog steeds 60 horecazaken telt, waaronder ook de Brusselse gemeenschapscentra.

Kan u bevestigen of het huidige College dit initiatief nog steeds ondersteunt?

Hoeveel nieuwe aanvragen vanuit horecazaken om het label te ontvangen heeft men reeds binnengekregen sinds het begin van de huidige legislatuur? Misschien moet er proactief aan worden gewerkt?

Kan u meegeven of en op welke manier de Administratie de horecazaken met '#breastfriends'-label opvolgde?

Kan u medelen of er horecazaken zijn die reeds afhaakten? Zo ja, omwille van welke redenen?

Hebt u beslist een nieuwe campagne te lanceren, zowel naar gebruikers als naar horecazaken toe? Zo ja, wanneer zal deze gelanceerd worden? Welk budget voorziet u voor deze promotiecampagne?

Op welke manier onderzoekt het College hoe dit project verder uitgebreid kan worden naar nog meer openbare plekken?

Collegevoorzitter Elke Van den Brandt: Het geven van borstvoeding op openbare plaatsen hangt nog steeds in de taboesfeer. Te veel vrouwen geven aan scheve blikken te krijgen of

sterker nog, ze worden gevraagd de ruimte te verlaten. Dat resulteert inderdaad in een gevoel van onbehagen en schroom voor veel jonge moeders. Er is dus nog steeds werk om die taboesfeer te doorbreken, zodat moeders die borstvoeding geven dit in alle comfort kunnen doen, zowel thuis als in de openbare ruimte.

Tijdens de vorige legislatuur werd een project uitgerold waarbij horecazaken via een “#breastfriends”-sticker aangeven borstvoedingsvriendelijk te zijn. Ik schets even de historiek van het project. In 2017 werd aan het expertisecentrum kraamzorg Volle Maan een projectsubsidie toegekend voor de begeleiding en inrichting van borstvoedingsvriendelijke horecazaken in Brussel. Via dit project wilde Volle Maan 10 horecazaken helpen omvormen tot een borstvoedingsvriendelijke plek waar ouders terecht kunnen om hun baby te verzorgen. Het project werd in 2018 en 2019 toegekend aan Huis van het Kind - Ket in Brussel en geïntegreerd in het jaaractieplan. Het Huis van het Kind besteedde het project op haar beurt uit aan Wheel of Care vzw. In samenwerking met de lokale gezinsondersteunende netwerken werden acties opgezet om horecazaken borstvoedingsvriendelijker te maken.

Concreet gebeurde dat door het sensibiliseren en informeren van de uitbaters en de medewerkers rond borstvoeding. Aan de hand van een infosessie werd de inrichting van een comfortabele, borstvoedingsvriendelijke plek geschetst. Een borstvoedingskussen, een verschoontafel en een glas water moeten altijd beschikbaar zijn. Er werd materiële ondersteuning gegeven bij de inrichting van de verluierhoek. Als deze voorwaarden vervuld zijn, wordt een #breastfriends-sticker aan de horecazaak toegekend. Op de website *breastfriends.brussels* worden deze borstvoedingsvriendelijke plekken in de kijker gezet.

Het klopt dat er momenteel 60 horecazaken zijn, waaronder de Brusselse gemeenschapscentra, die een sticker met het opschrift #breastfriends kregen. Sinds de start van de huidige legislatuur dienden een 15-tal nieuwe horecazaken een aanvraag in om het label te ontvangen.

De campagne werd positief geëvalueerd. De VGC-Administratie volgde het dossier inhoudelijk en financieel op en onderhoudt contact met Wheel of Care vzw. De deelnemende horecazaken ervaren het project ook positief. Ze geven aan meer klanten te ontvangen door het label en vinden het een fijn gevoel om tot een specifieke groep horecazaken te behoren. Wheel of Care vzw heeft geen weet van horecazaken die afhaakten.

Op dit moment zijn we de doorstart van het project in 2020 aan het organiseren. We hebben het project niet meer opgenomen in het jaaractieplan 2020 van Huis van het Kind - Ket in Brussel, omdat het Huis van het Kind in de voorbije jaren slechts het doorgeefluik van de middelen was. Die constructie was niet ideaal omdat Huis van het Kind zich jaarlijks bij de VGC moest verantwoorden over een project dat het in feite integraal had uitbesteed. We werken nu de rechtstreekse subsidiëring aan Wheel of Care vzw uit, en bekijken in samenspraak met de vzw hoe het project verdere invulling kan krijgen en welke middelen hier tegenover staan. We gaan na of het project verder uitgebreid wordt richting andere openbare plaatsen.

Ik wil daarnaast nog even duidelijk maken dat dit project een borstvoedingsvriendelijk label toekent aan plaatsen en locaties die de nodige omkadering voorzien om comfortabel borstvoeding te kunnen geven. Het kan absoluut niet de bedoeling zijn dat dit label ertoe leidt dat vrouwen die borstvoeding geven de indruk krijgen dat ze enkel in die horecazaken welkom zijn die een label dragen. Het voeden van je kind, of dat nu aan de borst of met de fles is, is het meest normale dat er bestaat en zo horen de reacties daarop ook te zijn.

Ik dank mevrouw Bianca Debaets om het project in gang te zetten.

Mevrouw Bianca Debaets (CD&V): Het is allemaal goed nieuws. Ik noteer dat de horecazaken die meedoen zelf positief zijn. Het is ook een goede zaak dat het project wordt uitgebreid.

Dat er 15 nieuwe aanvragen zijn, is zeker positief nieuws. Deze 15 staan echter nog niet vermeld op de website. Hoe komt dit?

Collegevoorzitter Elke Van den Brandt: De 15 nieuwe aanvragen starten weldra met de begeleiding en de nodige procedure. Zodra ze de erkenning hebben en aan alle criteria voldoen, worden ze opgenomen in de lijst. De doorstart met Wheel of Care vzw is ook bezig. Deze aanvragen tonen aan dat er zeker nog groeimarge is in het aantal organisaties.

Mevrouw Bianca Debaets (CD&V): Wheel of Care vzw levert fantastisch werk.
